

ARNHEMISCHE COURANT

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal's weeks wordt uitgegeven, en wel op Dinsdag, Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag, is 5 in de drie maanden.

ZATURDAG 10 JANUARI.

De prijs der Advertentien, die eenmaal of vijfmaal's weeks, 1.00, en voor een maand, boven 20 centen, behalve 35 centen tegengest, voor elke plaatsing.

Ontwerp van wet op de jagt.

Sedert 1814 hebben wij eene jagtwetgeving, die naar de middeleeuwen riekt. De regering zegt thans, dat de wet van 11 juli 1814 van den beginne af veel te wenschen overliet. Het is eene zachte uitdrukking voor eene wet, die op geheel verouderde en verkeerde grondslagen rustte. Dat zij geen doel kon bereiken, spreekt daarom reeds van zelf; maar er kwam nog bij, dat, slecht gesteld als zij was, zij duisterheden en onzekerheden in menigte bevatte en strafbepalingen bedreigde, niet geëvenredigd aan de misdrijven. Ook dit erkent de regering volmondig in de memorie van toelichting, bij het nieuwe ontwerp van wet gevoegd.

Wat deed de regering ten aanzien dier wet, welke, van den aanvang af, zooveel te wenschen overliet? In 1818 droeg zij eene nieuwe wet voor: deze werd door de Tweede Kamer verworpen. Thans zijn 31 jaren verlopen, sedert dat die onvoldoende regeling van 1814 tot stand kwam, en zonder verbetering in stand bleef!

Nu, eindelijk, is er een nieuw ontwerp aangeboden. Men heeft regt te wachten, dat het bliken zal geven van de overtuiging, die, van den beginne af, bij ieder was, dat de wet van 1814 onvoldoende was. Die op dat regt, echter, heeft gesteund, had zich eenen zwakken staf gekomen. Het ontwerp toch is op geene andere grondslagen aangelegd, dan de wet van 1814 zelve.

Immers, het is kennelijk, zelfs bij openlijk inzien van de voorgedragen denkbeelden over jagt en jagtregt daarin worden gehuldigd, en regt van eigendom daarvoor is echterwaars gezet.

Wat nu verboden is op eigen grond te doen levert er het duidelijkste bewijs van. Dat men op eigen grond, zonder betaling voor eene permissie, niet jagen mag; dat gij het niet doen moogt, dan wanneer gouverneur en gedeputeerde staten het wel willen toestaan, door de jagt geopend te verklaren; dat zij zelfs geen verlof mogen geven, om 'snachts, op zon- of feestdagen, te jagen; dat gij iedermaal op uw land moet toelaten om er te jagen, en u het wild zien weg-schieten, en zelfs dien haas moet la-

ten loopen, zoo eens anders hond hem vervolgt, tenzij gij de kosten wilt betalen, om uw land te doen registreren en met jagtpalen te voorzien, — dit alles behoort onder de minst stuitende verboden, in vergelijking met wat nog verder met straf wordt bedreigd. Wij willen ook voorbij gaan het verbod om eigen fazanten op eigen grond op te vangen, zonder daartoe uit 's Hage van den opper-houtvester-zelfen een verlof te hebben bekomen; welk verlof men ook benoedigd heeft om op eigen grond uw eigen honden te leeren en af te rigten!!

Maar wij willen ons stelsel voornamelijk bij drie punten bepalen: de jagt der domaniale gronden, namelijk, de jagt op grof wild en het doden van schadelijk gedierte.

Vooraf, echter, zijn eenige andere punten kortelijk aan te wijzen, ten blijve, hoe juist men in alles de behoeften van onzen tijd gevoelt en wat al of niet meer daarin past.

Verbeurd-verklaring van jagttuig, honden, enz., is, bij overtreding, de regel van het ontwerp. Daargelaten of artikel 169 der grondwet dusdanigen regel niet verbiedt, — op welken goeden grond kan men dan wijzen ter billijking van dien regel? — Op geenen; want zoo men wil voorgeven, dat het is, om, door het onnemen des jagttuigs, herbaling van het verboden bedrijf te beletten, dan zou die reden in de meeste gevallen ondoeltreffend bevonden zijn, en de maatregel zelve bovendien geheel verijdeld door de vrijheid, bij het ontwerp geketen, om, door uitkeering der waarde van het jagttuig, de verbeurd-verklaring te ontgappen. Waarom dan verbeurd-verklaring bepaald, die altijd de straf, op de overtreding volgende, zoo ongelijk moet maken, als het oneindig verschil is der waarde van het jagttuig der overtreders. Waarom eene straf thans nog voorgesteld, die, volgens de tegenwoordige leer van het strafregt, nimmer, althans hoogst zelden, op overtreding der wet mag bedreigd worden. Was het gemis aan kennis der wetenschap, of slenteren sleur, die naar uit de wet van 1814 deed overnemen?

Het verkeerde, verouderde van overboeten of brauken, compositie of transactie tusschen de overtreders, en de ambtenaren toe te laten, hier te betoogen, is roddeloos. Genoeg is het op te merken,

dat men ook in dit ontwerp het stelsel van transactie aankleeft. Het is, of men oordeelt, dat eene goede jagtwet zonder transactien, verbeurdverklaringen, enz. niet bestaanbaar is.

Hetzelfde geldt ten aanzien van het aandeel, dat men in de opbrengst van boeten en verbeurdverklaringen hen toekent, die de aanhaling of bekeuring doen. Het schadelijke, het verderfelijke, het verkeerde daarvan is algemeen erkend; alleen de regering schijnt het niet te weten, en wat in 1814 reeds afkeuring verdiende, stelt men in 1845 nog maar weer trouw en onbevagen voor, alsof het hoegenaamd geen betoog behoefde.

De strekking is om alle bijzondere fondsen op te ruimen, en alle ontvangsten en uitgaven op de begrooting te doen voorkomen. Wie weet niet, wat daarover reeds in de Tweede Kamer is voorgevallen; welke wettelijke maatregelen daartoe al niet genomen, en nog gevorderd worden. De minister SCHIMMELPENNING schijnt, echter, dat alles, bij het ontwerpen van de wet op het stuk der jagt, vergeten te zijn. Immers, alsof er niets gebeurd was, stelt hij voor, $\frac{1}{3}$ van de boete toe te kennen aan het fonds voor de oude en gebrekkige opzieners der jagt.

Ieder, die eenigzins met de strafvordering bekend is, weet, hoe bedenkelijk de bepaling is, dat een proces-verbaal voor volkomen bewijs geldt, zoodra er slechts in geschreven staat, dat het is opgemaakt op den eed, bij den aanvang der bediening opgemaakt. Ook daarvan, echter, schijnt men bij het ontwerp niets te hebben bevroed, want men gaat er nog verder, door, behalve en bovendien, kracht van volkomen bewijs toe te kennen aan processen-verbaal of relazen van de bekeurenden, die $\frac{2}{3}$ van de boete en al het verbeurd-verklaarde, zullen genieten zoo de overtreding bewezen wordt; ja zelfs die bewijskracht aan relazen toe te kennen, zoo zij slechts binnen acht dagen, nadat ze zijn opgemaakt, voor een kanton-regter of voor het hoofd van het plaatselijk bestuur worden beëdigd. — Hoe juiste denkbeelden men over proces-verbaal heeft, of hoe fijn men die denkbeelden weet uit te drukken, blijkt overigens uit artikel 38, waar gesproken wordt van processen-verbaal of relazen, »opgemaakt op andere wettige bewijsmiddelen!»

Maar reeds genoeg. Wat is er nu verder van de straks genoemde drie punten.

Vooreerst bij artikel 3 van het ontwerp. Daarbij wordt aan den koning voorbehouden het recht van jagen op alle domaniale gronden van het rijk. De bepaling is uit de wet van 1814 overgenomen. Men kan haar daarin nog verschoonlijk vinden, hoewel zij niet te regtvaardigen schijnt. Maar die bepaling nog weder te durven voorstellen, geeft een goed denkbeeld van de wijze, waarop de regering onze grondwettelijke instellingen beschouwt. — Waar steunt die gift op, welke men aan de kroon doen wil? Geeft de grondwet er aanleiding toe, of is niet juist zij daarmede onverenigbaar? De ministers des konings hadden welgedaan in de memorie deze bepaling toe te lichten. Of was het niet gebrek aan goede gronden, die hen een voorzigtig, maar volkomen, stilzwijgen daarover deden bewaren? Of dacht men, dat zwijgen genoeg was, om zoodanige bepaling te regtvaardigen?

In de tweede plaats wijzen wij op de bepalingen voor de jagt op grof wild. Die jagt is aan allen verboden, die daartoe van den koning geene buitengewone vergunning zullen erlangen. Alle andere vergunningen worden bij de wet getarifeerd. Deze niet. Dus wil men de jagt op grof wild gratis en uitsluitend bewaard hebben voor de kroon of voor hen, die het deelen in dat privilege genadiglijk wordt vergund.

Maar deggen, die zijn jong bosch, de arme boer, die zijnen oogst door het grof wild zal zien beschadigd of verwoest, die zal het moeten aanzien, zonder het schadelijk gedierte te mogen dooden! Waarmede is dit te billijken? Met het heil, dat de natie geniet van die reën en herten, met het zaligend gevoel, dat ook in Nederland zulk soort van adellijk wild gevonden wordt; dat alleen door den vorst en zijne baronnen of rijksgrouten mag geveld en gedood worden? Ware het dan niet goed, dat, tot vermeerdering van dat nationale heil, ter bevordering van dit deel des algemeenen welzijns, en tot verhooging van het genoegen der geprivilegieerden, bij de wet den opper-houtvester werd gelast, ook de aankokking van wilde zwijnen vooral niet uit het oog te willen verliezen? — Men zou zelfs in bedenking kunnen geven of het niet onbaar zou te achten zijn, hier en daar eenige moervosjes te planten. Wij zijn nu toch zoo schoon op gang om bij ons Engelsche races, met al den verstandigen en zeden-verbeterenden aanleve van dien over te brengen, dat het waarlijk zonde en jammer zou zijn, om niet, door bevordering van het voswezen, in het vervolg aan de producten dier niet minder hartstogtelijke en even nuttige liefhebberij een juist passende bestemming te doen vinden in het stuk der hartstogtelijke jagt-liefhebberij.

Buitenlandsche berichten.

DUITSCHLAND.

Lubeck, 31 dec. De in Stemburg vergaderde Mecklenburgsche landdag heeft de toepassing der Mecklenburgsche ontienings-wet voor den van uit Lubeck gewenschten Lubeck-Schweriner-spoorweg, als vooralsnog ingepast van de hand gewezen. Door deze beslissing ziet Lubeck zich zijnen laatsten hoop benomen, om te geraken tot eene aansluiting aan het algemeen Duitsch spoorwegnet. Deze is nu de vierde spoorweg, welks aanleg ons geweigerd wordt. De Deensche regering weigerde ons achtereenvolgens een spoorweg (naar het westen) naar Hamburg, een (naar het noorden) naar Kiel, een (naar het zuiden) over Buchen naar Lanenberg tot aansluiting aan de Hanoversche spoorwegen. Daarbij is nu gekomen de weigering van den Mecklenburger spoorweg, waardoor ons ook de weg naar het oosten althans voorloopig is gesloten. Inderdaad, Lubeck's tegenwoordige toestand is eene beleediging, aan de geprezeerde Duitsche eenheid gedaan. Rondom ingesloten door Deensch en Mecklenburgsch gebied, kon het slechts door deze beide landen gaan, om tot eene aansluiting aan het Duitsche spoorwegnet te komen. Maar de wangunst der naburen laat eene vrije, met den tijd voortgaande ontwikkeling onzer middelen van verkeer niet toe; alle naburige zeesteden, Kiel, Wismar, Rostock willen haar voordeel ten koste van Lubeck, willen zich van zijnen handel meester maken, en daar zij wel weten, dat haar dit bij vrije, eerlijke concurrentie niet gelukken kan, zoo sluiten zij zich uit en vleijen zich met de hoop, om door Lubeck af te sluiten, het verkeer naar hare eigene havens te lokken. En dit is het werk van Duitschers tegenover Duitschers, van bondsbroeders tegenover bondsbroeders! In zulk eene handelwijze moet voorzien worden. Reeds vóór gernen tijd, heeft onzer burgerij bij den senaat aangedrongen op het inleveren eener klacht bij den bondsdag en het schijnt thans, nu ook de Mecklenburger-spoorweg schipbreuk geleden heeft, even zoo mintwijfelachtig, dat onze senaat dezen weg betreden zal, als, in het belang der Duitsche eer en algemeene Duitsche welvaart, een betredigende uitslag daarvan te verwachten is.

S A K S E N.

Dresden, 2 jan. Heden werden de zittingen der beide Kamers der standen, afgebroken door eene verdaging van veertien dagen, weder hervat. Onder de bij de Kamer ingekomene stukken bevond zich eene petitie van den vice-president *Eisenstück*, strekkende tot het aanbieden door de regering van het ontwerp eens burgerlijken wetboeks, gegrond op het Oostenrijksch algemeen Burgerlijk Wetboek. De staatsminister *von Könnert* merkte ten deze op, dat de regering den wensch en het voornemen koesterde, een nieuw Burgerlijk Wetboek in te voeren, dat zij dit voornemen reeds op den eersten landdag had kenbaar gemaakt en hetzelfde sedert niet uit het oog had verloren. De regering, zeide hij, was, echter, niet van voornemen, om iets ten deze geheel nieuws aan te bieden, maar partij te trekken van de in andere staten op dit veld opgedane ervaring, zij stelde daarin met den voorsteller in, dat het Oostenrijksch Burgerlijk Wetboek den geschiktesten grondslag daarvoor opleverde; maar de toepassing van hetzelfde op Saksen maakte eene verdere uitwerking en ontwikkeling der daar vastgestelde bepalingen noodig, en de mogelijkheid dezer ontwikkeling was de reden, waarom de regering een zoodanig wet-ontwerp nog niet had aangeboden. (D. A. Z.)

WURTEMBERG.

Stuttgart, 2 jan. Het jongste bulletin luidt: Na eenen in zeer koortsachtigen toestand en menigvuldige hoestlagen doorgebrachten nacht, heeft Z. M. de koning eenige rust genoten; in den morgen was de koorts minder. //

PRUISSEN.

Berlijn, 3 jan. Zoo even vernemen wij, dat ook te Thorn (West-Pruissen) arrestatiën hebben plaats gegrepen, welke met die te Posen in verband staan. (Rk. B.)

ENGLAND.

Londen 5 jan. Onder de ontwerpen, welke men meent, dat het ministerie in de aanstaande zitting zal voorstellen, zegt men, dat ook sal behooren eene verhooging van den *income-tax*, van 5 pCt. op 7

pCt., en de vrijstelling van de landbouwers van den *armen-tax*.

Men verzekert, dat het resultaat van de eerlang mede te deelen opgaaf der financiën een batig slot van 3 millioenen £ van de ontvangsten boven de uitgaven zal opleveren.

De heer *O'Connell* heeft het feestmaal geweigerd, hetwelk hem, tegen 21 dezer, door de kiezers van Limerick was aangeboden; de beweegreden dezer weigering is, dat hij zich bij de opening der zitting van het Parlement wil bevinden, ten einde elk ontwerp te ondersteunen, strekkende, om den prijs van het brood te verminderen, het moge van sir *R. Peel* of van lord *John Russell* komen.

De oppositiebladen deelen eene lijst mede der inschrijvingen, ten behoeve van het fonds, dat door de vereeniging tegen de graanwetten verzameld wordt, waaruit blijkt, dat die inschrijvingen bereids vijf en zeventigduizend ponden sterling beloopten. De som, die in het geheel verlangd wordt, is een vierde millioen ponden sterling.

Nabij Dudley-hill is dezer dagen eene vrouw van 84 jaren ten deele door de rotten opgevreten gevonden; bij onderzoek bleek het, dat, aangezien hare kamer sterk door rotten werd bezocht, zij de gewoonte had een stok met zich te bed te nemen, om dat ongedierte te verjagen en dat zij ditmaal onder dit weggagen uit het bed is gevallen en alzoo den dood heeft gevonden, of ook wel door de talrijke rotten is dood gebeten.

FRANKRIJK.

Paris, 6 jan. Gisteren is de commissie tot opstelling van het concept-adres vergaderd en heeft van de ministers van marine, van opvoeding en van koophandel, die zich in haren boezem begeven hadden, inschrijvingen ontvangen. Men meent, dat de heer *Vitel* door de zeventien behoudende leden der commissie tot hareu rapporteur gekozen en dat het rapport in de zitting van aanschijn staanden donderdag uitgebragt zal worden. Het budget voor 1847 moet heden bij de Kamer van Afgevaardigden rondgedeeld zijn en in het eind der week tot onderzoek aan de bureaux onderworpen worden. — Het schijnt, dat de koningin van Engeland in de maanden mei of juni alhier wordt verwacht.

Men zal zich herinneren, dat in het afgevoerde jaar bij de Kamer der Afgevaardigden in het aanschijn is gebragt een voorstel tot vermindering van de briefposten, en dat, na twee twijfelachtige stemmingen, een amendement, door de minderheid der commissie voorgesteld, is verworpen, uit hoopde dat de stemmen vóór en tegen gelijk stonden. De zaken aldus gesteld zijnde, heeft de minderheid der commissie het als een pligt beschouwd, dat zij haar voorstel moest hernieuwen. Dien ten gevolge is zij weder vergaderd, om het voorstel te ontwerpen; hetzelfde zou gisteren zijn aangeboden, maar de minister van financiën, in zijn redeverering over het budget hebbende te spreken gegeven, dat het gouvernement het initiatief van de hervorming van het postwezen zoude nemen, heeft de meerderheid der commissie gemeend van hetzelfde voordragen afstand te moeten doen.

Men zegt, dat het voorstel van den minister van financiën, nevens het poststelsel, een gelijkmatig post- en afwijzen, als nadeelig voor de schatkist, doch dat daarbij eene vermindering zal worden voorgesteld, zoodat het totale post niet meer dan 50 centimes zou bedragen.

Indien men naar eenige kenteekenen moet oordeelen, dan zouden de provincies van Toscane, op het punt zijn, om eenige maatregelen te nemen omtrent de stryke maatregelen van voorzorg nemen niet alleen in de kerkelijke staten, maar ook in de seculiere. In Florence, Livorno en Mediana hebben versterkingen plaats gehad; zelfs de seculiere personen, men meer of minder lang, naar de gevorderen van Yuterra gesondt geworden. Inwoners van de Romagna, die naar het Toskaansche gebied de wijk hadden genomen, zijn in hechte staat gesteld en naar de grenzen der legation gebragt. Men weet niet van welke oorsaak men deze verandering in de gedragslijn van het groothertoglijke gouvernement moet toeschrijven.

De Romagnaaten, 80 in getal, naar San Marino gevlugt zijnde, zijn ook uit dat kleine gemeenschap terug gezonden geworden. De heer *Bonelli*, had, zoo als men trouwens weet, de neutraliteit van het grondgebied van het gemeenschap doen verbieden, maar daar het semester van zijn bevelhebberschap ver-

streken was, heeft zijn opvolger (die een oude carbonaro, maar thans een vijand der liberalen is) den grooten raad bijeengeroepen, en een bando tegen de blaakundige uitgewekene verkregen.

BELGIE.

Brussel, 7 jan. De regering is voornemens eene geheel nieuwe wetgeving op het stuk van lijfswaang in te voeren. Ten einde daaromtrent het noodige licht over de zaak te verkrijgen, heeft de minister van justitie eene circulaire aan de onderscheidene hoven en regbanken gerigt, om hun advies te vragen, of de lijfswaang in burgerlijke en commerciële zaken behoort te worden behouden, zoo ja, in welke gevallen, of jegens vreemdelingen, en hoe lang de lijfswaang hoogstens mag duren.

Binnenlandsche berichten.

Amsterdam, 8 jan. Commissarissen van het grootboek werden, eenigen tijd geleden, in regten aangesproken tot herstel eener, volgens meening des aanvragers, ten onregte gedane afschrijving. In deze zaak werd in hooger beroep eene exceptie van ontvankelijkheid door gezegde commissarissen voorgesteld, op grond dat niet zijlieden, maar wel de staat te dier zake had behoren te zijn aangesproken. Het hof te dezer stede heeft, bij heden gewezen arrest, zich met dat beweren vereenigd, en den eischer mitsdien niet ontvankelijk verklaard.

Gravenhage, 8 jan. De h. M. heeft den persoon van *J. Seyn*, voormalig ambtenaar bij het bestuur te Leiden, die in 1839 door het hof van Holland was veroordeeld tot tepronkstelling en tien jaren confinemēt, ontheven van de tuchthuisstraf, welke hij nog tot 1849 zou moeten ondergaan.

Er zijn op dit oogenblik bij onze rechtbank ahangig vijf regtsgedingen tegen onderscheidene eigenaren van vaste goederen, gelegen op het terrein dat is aangevozen vóór den Hollandischen ijzeren spoorweg van 's Gravenhage naar Rotterdam, allen nabij Delft. In sommige dezer zaken zijn reeds pleidooijen gehouden, in anderen worden die eerstdaags te gevoelen. Als wij wel onderrigt zijn, dan is in geen dezer gedingen nog twist over het quantum der aangebovenschadevergoeding, maar dan loopt in allen het geschil nog slechts over incidentiële kwestieën. Indien het dernalve de maatschappij niet gelukken mag deze zaken door middel van schikkingen ten einde te brengen, dan is het te vreesen, dat de werkzaamheden van den spoorweg daardoor nog eenigen tijd kunnen worden opgehouden.

's Gravenhage, 8 jan. Bij besluit van 13 oktober jl. heeft de koning hoogstverheerlijke bewilliging verleend op de voorzetting der te Amsterdam gevestigde tweede *Amsterdamsche Zee-assurantie-Maatschappij*. Deze maatschappij zou met den laatsten december 1845 eindigen, maar thans, gedurende een tijdvak van 10 jaren, worden voortgezet, en alzoo voortduren tot den laatsten december 1855, en zal op dezelfde wijze en onder dezelfde verplichtingen en omgiffte der vennooten, commissarissen en directie, als bij de acte van oprigting van den 24 september 1841, naar welke ten deze wordt verwezen, zijn overeengekomen, alleen met alteratie van artikel 20 der acte van oprigting. Deze maatschappij zal staan onder het voortdurend oppertoezicht van de heeren *A. le Chevalier* en *A. C. van der Meulen*, commissarissen, en den heer *P. Blom*, als directeur.

De Hooge Raad heeft, bij arrest van den 27sten, eene voor de geneeskunst belangrijke beslissing gegeven. Een medicijn- en artis obstetriciae doctor, *boonman*, die door de h. M. geëxamineerd, maar aan wien door de provinciale commissie in Noord-Brabant het diploma van stadsheermeester was geweigerd, had deshielven in de heekkunde uitgeoefend, waarvoor hij door de ambtsscheidsregtbank te Breda was verwezen in eene boete van 25 en in de kosten. Zich in cassatie hebbende voorgedaan, beweerde hij voor den Hoogen Raad, voerende dat de wettelijke vereeningen op de geneeskunde geene straf bepaalden tegen den medicijn- en artis, die de heekkunde uitoefent; en ten andere dat hij, als stadsheermeester eenmaal geëxamineerd en tegeelaten zijnde, geen nader visa van eene provinciale commissie noodig had, om de chirurgie uit te oefenen.

De Hooge Raad heeft reeds de eerste bewering aanvaard, op grond waarvan het vonnis vernietigd

en den requirant van alle rechtsvervolging ontslagen. Het gevolg daarvan is, dat alle medicijn- en artis doctoren, ook zij die den graad van heekmeester niet hebben verkregen, vrijelijk de chirurgie mogen uitoefenen, daar geene wet hun dit verhindert.

Bergen op Zoom, 5 jan. De brandbrieven nemen hier en in de omliggende gemeenten Steenberg, Wouw, Rozendaal, enz. op eene angstverwekkende wijze toe, wordende dit vooral begunstigd door de geringe politie en de zwakheid van eenige vreesachtige landlieden, om aan de eischen der briefleggers te voldoen, terwijl op een dezer dagen een houtbrand in een beschouder de gemeente van Bergen op Zoom ontstond, die van 3 tot 8 ure na den middag aanhield, zonder dat iemand van het bestuur der stad, noch administratie- of politie-beambten door ons op de plaats van den brand is gezien, hoewel de menigte van de wallen van Bergen op Zoom den brand aanschouwde en denzelven in twee bouwhoeren op stads grondgebied meende te zijn ontstaan.

Deze betoonde onverschilligheid levert een stootend contrast op met de qualinge in werking gebrachte speciale belasting op de poorterij of het platte land der gemeente van Bergen op Zoom gelegd, en een nieuw bewijs der gediensigheid van het provinciaal bestuur van Noord-Brabant, om de bewoners met impositiën te helpen bewaren, zonder dat derzelve landbouw en andere industrie door vrijheid van aanvoer van vóórposten, in de haven van Bergen op Zoom, of door gelijkheid van regten met de stadsbewoners als anderszins, of derzelve veiligheid er door bevorderd wordt.

De oude bewoners van het markiesaat herdenken met leedwezen den tijd terug, toen de belangen van het platte land door een buiten-burgemeester en raden behartigd werden en toen zij, door de staten als soeverein beheerscht, geene drukkende lasten betaalden; terwijl de volksvertegenwoordiging sedert en thans geene andere taak schijnt te vervullen te hebben, dan hen met lasten te overladen.

BUITENGEWONE VERGADERING DER PROVINCIALE STATEN VAN GELDERLAND.

Op woensdag den 7den januari 1846, des middags omstreeks 12 ure, werden, bij het oplezen der namen, afwezig bevonden, de heeren *H. W. baron van Aylva van Pallandt van Waardenburg en Neerijnen*, *Z. M. C. baron van Nagell van Ampsen jr.*, *J. F. H. J. E. Mackay*, *J. C. H. P. baron Sweerts de Landas*, *G. A. J. baron van Randwijck*, *R. E. baron van Dorch tot 't Medler*, *B. F. W. baron von Westerholt van Hackforth*, *E. G. Ardesch*, *J. D. C. C. W. de Mol*, *W. Voops*, *J. A. Hummelinck*, *F. H. A. P. van Erckelens*, *H. J. op ten Noort*, *B. J. C. Hoogendijk van Domselaar*, *A. van Barneveld*, *S. W. van de Graaff*, *J. G. ten Boven*, *R. O. H. van Maanen*, *W. C. Ketjen*, *H. J. Thooft*, *B. Heijmeriks*, *G. van Eck*, *J. A. J. baron Sloet*, *G. Smits*, *M. J. Versteegh*, *J. B. Roelvink*, *W. z.*, *H. J. Dijkmeester*, *J. Meijer*, *F. J. de Neree*, *E. B. Dericks*, *G. A. van Barneveld van Meteren en Geldermalsen* en *A. F. Roelvink*.

Nadat het gebed door den griffier is gelezen, doet de heer staatsraad-gouverneur voorlezen eenen brief van den minister van binnenlandsche zaken en daarbij toegezonden geheim koninklijk besluit van den 28sten oktober jl. waarbij, op het geheime rapport van genoemden minister, van 25 oktober te zoren, voor het geval, dat het onmogelijk mocht zijn, om in de behoeften van deze of gene omtrentende gemeente dezer provincie te voorzien, door Z. M. magtiging wordt verleend tot het bijeenroepen eener buitengewone vergadering van de staten dezer provincie, om te beraadslagen over de vraag, of er termen zijn, dat de provincie zich als borg verbindt voor de door zodanige gemeenten te deens geldleening, en tevens de vraag in overweging te nemen, of er termen bestaan, om de nog in kas zijnde gelden, die voor eenige werken in het vervolg zijn aangewezen, en welke werken met vrucht reeds dezen winter en in het aanstaande voorjaar zouden kunnen daargesteld worden, reeds dadelijk beschikbaar te stellen.

De gouverneur geeft kennis, ten gevolge van dit besluit, de tegenwoordige buitengewone staten-vergadering te samen te hebben geroepen en opent die vergadering in naam des konings.

Zijn Hoog Edel Gec. legt onderscheidene brieven open bij hien ontvangen, waarbij de heeren *E. G.*

Ardesch, *J. A. J. baron Sloet*, *A. W. C. baron van Nagell van Ampsen*, *J. A. Hummelinck*, *S. W. van de Graaff*, *J. D. C. C. W. de Mol*, *A. van Barneveld*, *G. van Eck*, *F. J. de Neree*, *F. H. A. P. van Erckelens*, *J. G. ten Boven* en *J. F. H. J. E. Mackay* berigten, door verschillende redenen te worden verhinderd, de tegenwoordige vergadering bij te wonen.

De voorzitter berigt, dat heeren gedeputeerde staten een voorstel hebben ontworpen, ter beraming van middelen, om te voorzien in de behoeften, bij verschillende gemeenten in deze provincie, door het mislukken van den oogst der aardappelen, ontstaan.

Dat voorstel wordt voorgelezen. In dat uitvoerige stuk worden de aard en uitgestrektheid van de bestaande behoeften ontvouwd; aangevoerd, dat, noch de liefdadigheid der ingezetenen, noch de middelen der gemeentebesturen toereikend zijn, om dezelve te betredigen; dat die bevrediging vruchteloos van de regering des rijks is aangevraagd; betoogd, dat er buitengewone middelen moeten worden aangewend, om in dezelve te voorzien, en daarbij ten slote voorgesteld; dat de staten gelieven te besluiten:

1o. Magtiging te verleenen, om, ten beloope van honderd duizend gulden, de geldleeningen te waarborgen, welke de gemeentebesturen en deze commissie tot het voormelde einde tot stand zullen kunnen brengen;

2o. Veertig duizend gulden, tot het verstrekken van subsidiën, te verleenen;

3o. Tot het vinden van deze laatste som, de begroeting, voor 1846 vastgesteld, te wijzigen, en daartoe:

a. Van de f 19300 inschrijving in het 4 pCts. grootboek en f 19350 inschrijving op het 3 pCts. grootboek, een nominaal kapitaal van f 33,300, te gelde te maken;

b. de f 6,500, welke bestemd waren om belegd te worden; tot het verleenen dezer subsidiën beschikbaar te stellen.

c. Van de som, voor onvoorzien uitgaven uitgetrokken, f 1,547 voor deze zelfde subsidiën af te zondaren;

4o. Voor ditmaal af te wijken van den regel, dat de toelage, voor bepaalde werken toegekond, niet eerst na de voltooiing van die werken uitbetaald zullen worden.

Tot het onderzoeken van dit voorstel wordt, op voordragt van den voorzitter, eene commissie benoemd, bestaande uit de heeren: *C. H. baron van Rhemen*, *R. W. baron van Lijnden*, *W. J. E. baron van Balveren*, *J. Thooft*, *D. W. G. J. H. baron Brantsen van de Zijpe*, *W. Engelen van Pijlsweert*, *F. S. op ten Noort*, *C. E. J. F. van Nispen van Pannerden* en *C. B. Dutry van Haasten*, met uitnodiging om daarop in de vergadering van morgen verslag uit te brengen.

Wordt gelezen een adres van burgemeesteren van den Boemeleraard, ontvangende den toestand, waarin hunne gemeenten, door het mislukken van den oogst der aardappelen, zijn vervallen, en vragende, dat hun uit de provinciale fondsen ondersteuning moge worden verleend, om in den nood, daaruit geboren te voorzien.

Dit stuk wordt gesteld in handen der zoo even genoemde commissie, om daarop verslag uit te brengen.

Wordt gelezen een brief van den minister van binnenlandsche zaken, vermeldende, dat Zr. M. de krachtiging van het in den jare 1844 door de provinciale staten van Gelderland vastgestelde reglement voor de rivier-polders, in die provincie, niet kan worden verkregen, voor dat in nadere overweging zal worden genomen:

1o. Artikel 29 van dat reglement, vermits daarin geen gewag is gemaakt van de bemoeijingen van den gouverneur der provincie, met betrekking tot de voordragten, in dat artikel vermeld;

2o. Artikel 34 van hetzelfde, vermits daarin aan den koning niet is voorbehouden het verleenen van magtiging tot het aangaan van geldleeningen;

3o. En dat zelfde artikel, vermits daarbij niet is bepaald, dat, tot het aankopen van onroerende goederen, de goedkeuring der gedeputeerde staten noodig zal zijn.

Wordt besloten, dit stuk ter inzage der leden op de griffie neder te leggen.

Wordt gelezen een brief van den minister van binnenlandsche zaken, begeleidende een afschrift van een

